

Universul Literar

Director: STELIAN POPESCU

REDACȚIA:

No. 11, Str. Brezoianu, No. 11

ABONAMENT:

= Lei 10 Anual =

ADMINISTRAȚIA:

No. 11, Str. Brezoianu, No. 11

B. P. HASDEU

Cărturarul cel mai de seamă al neamului acestuia; cea mai strălucită figură literară românească a veacului trecut; acela dintre răscolitorii trecutului nostru, care ne-a spus mai temeinic ca oricare altul, cine suntem și care ne e limba, iată cine a fost pentru neamul românesc Bogdan Petriceicu Hașdeu.

Urișul acesta parcă n'a trăit nici când în această țară, parcă n'ar fi rămas nimic pe urma lui, așa de repede a fost uitat.

De ce?

Pricina are cântec lung, dar se poate spune și în două vorbe: pentru că toată viața neputând suferi pe proști, proștii ajunși, mari și mici, de cum a închis ochii, s'au răzbunat.

Cât bronz nu s'a turnat și câtă marmură nu s'a cioplit la noi, ca să fasoneze mutre ce-ar fi putut aștepta, fără ca nimeni să-și aducă aminte că în țara asta au trăit Bălcescu și Odobescu, Ion Ghica și Ispirescu, Eminescu, Caragiale, Delavrancea, Coșbuc și deasupra tuturor Hașdeu!

Biografia lui Hașdeu? O analiză a operei lui?

N'am această pretenție. Amintiri, da, amintiri cari poate vor sluji odată aceluia ce ar avea dorința și competența să fixeze această mare și luminoasă figură a literilor române.

Hașdeii apar în Istorie pe la începutul secolului al XVII-lea înrudiți cu Ștefan Petriceicu domnul Moldovei. De la unul din ei, Ștefan, care moare luptând cu turcii în 1673, rămân doi băieți: Niculae și Gheorghe pe cari li înfiază Domnitorul Ștefan Petriceicu, unchiul lor, din care pricină alipesc la numele de familie și numele tatălui adoptiv.

Un strănepot al lui Gheorghe, Tadeu, are trei fii. Cel mai mic, cavalerul Alexandru Petriceicu Hașdeu, căsătorit cu Elisabeta Dankusz, este tatăl marelui nostru Hașdeu.

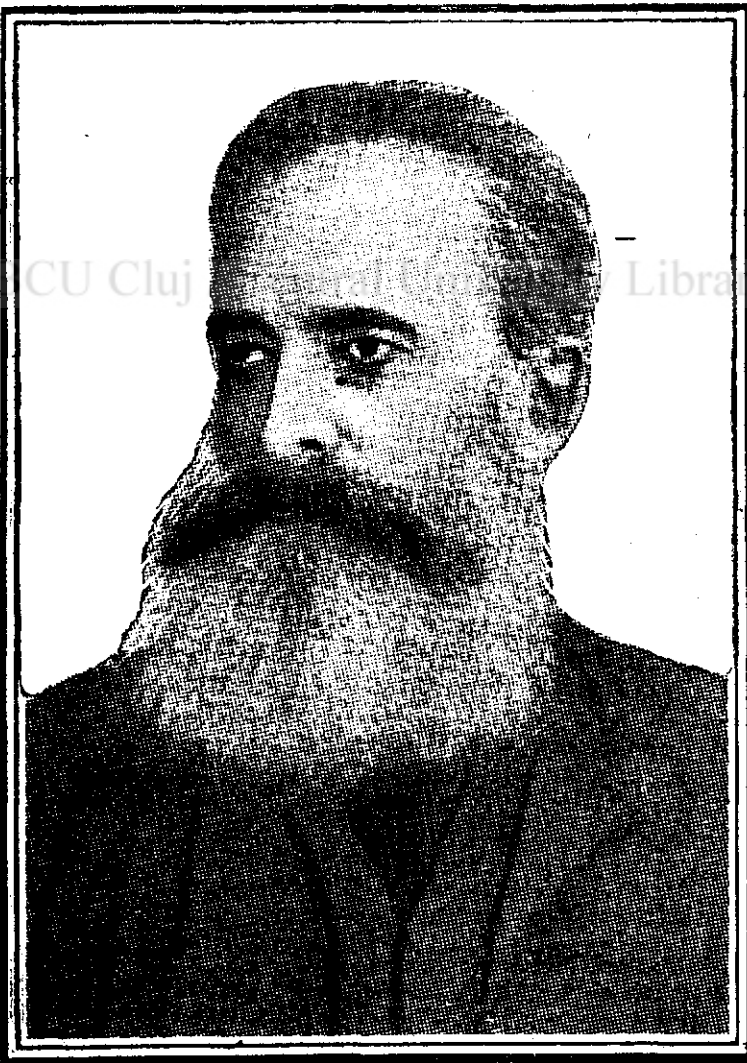
Tadeu, căci așa se numea el înainte, e născut la 16 Febr. 1836 la Cristinești lângă Hotin. La Chișinău își termină liceul, la

scapă de Siberia reușind să fugă în Moldova la Iași la 1856. Aci i se cere extrădarea, dar Mihalache Cogălniceanu, ministrul

fesor de istorie la Iași, unde publică revista săptămânală *România* devenită peste câteva luni *Foiaie de istorie română*.

Mai târziu, bibliotecar al Universității, îi dăruiește 4000 de volume. Chemat la București, i se dă locul de membru istoric în comisia documentelor mănăstirilor închinată. La 1862 se înapoiază la Iași, unde scoate revista științifică-literară *Din Moldova*, apoi *Lumina* în care publică o tragedie istorică într'un act *Răposatul postelnic* și o satiră *Duduca mămuca* pentru care e dat în judecată și achitat. În 1864 se căsătorește cu d-ra Faliciu, româncă de la Roșia Abrudului. Unicul fruct al acestei căsătorii, este Iulia, fenomenul despre care am pomenit ceva în numărul precedent. În acelaș an publică:

Studii critice asupra Istoriei române, Luca Stroici, părintele filologiei latine române și ziarul umoristic *Aghiuș*. În 1865 *Trei ovrei*, în anul următor altă foaie umoristică *Satirul*, apoi *Studii asupra Iudaismului, Talmudul, Industria națională și strădina, Industria ovească față cu principiul concurenței*. La 1867 drama istorică în versuri *Răsvan și Vidra*, urmată curând de alta în proză *Prințesa Rucandra* și de *Trei crai dela răsărit*, apoi poezii ocazionale, sociale și o traducere în versuri a lui Ovidiu. Ales deputat de Bolgrad la 1867, intră în politică și la 1869 scoate împreună cu Gh. Mtsail. foaia politică *Traian*, urmată de *Columna lui Traian*. Ca om politic a scris: *Istoria toleranței religioase în România, Ocele în România, Moștele statului român, Satul model*. Nevoind să suporte rigoarea disciplinei, n'a aparținut nici unui partid. Bănuit pe nedrept că ar fi fost amestecat în tentativa răscăleii de la Ploiești, a fost arestat și apoi liberat, ceea ce l'a făcut să renunțe la politică. Urmează marea operă: *Arhiva istorică a românilor, Ion Vodă cel Cumplit, Le-*

16 ani intră în Universitatea din Kharkof unde face dreptul și literile. La 1854, cu licența în drept, intră în regimentul de husari contele Radetzki, unde face o pozna înhămând trei ovrei la o troică pe care o mână singur.

Ca locotenent, altă pozna: își pălmuește căpitanul în front și

de atunci, întrebuințează un subterfugiu, arătând că Hașdeu dela Iași e un altul, și reușește. În țară, se leapădă de botuzul rusesc Tadeu și adoptă pe istoricul Bogdan.

La 1857 ca judecător la Tribunalul Cahul refuză să lucreze pentru alegerea lui Vogoride și e destituit: peste un an e pro-

loria critică a românilor, *Cu-vinte din bătrâni, Etymologicum Magnum Romaniae, Sic Cogito, Armenii în România, Basarabia, Radă Negru*, mulțime de studii filologice și istorice, a trăit multă vreme sub vraja lui neasemuită de nălnirecūt *causeur*, tribuna Ateneului cu o serie de conferințe dintre cari *Noi și voi și Noi în 1892* au fost cele din urmă. A scris și iar a scris, încovoiat la masa de lucru, încovoiat nu de bătrânețe, ci de anii ce trecuseră peste el în poziția aceasta.

Cu nimeni nu s'ar putea asemui mai bine Hașdeu decât cu Voltaire, erudiția intrupată cu inteligența, sarcasmul *voltair* — ian și acel suveran dispreț pentru mediocritatea pretențioasă.

Dacă la o minte atât de superioară și o erudiție așa de vastă, se mai adaugă și o inteligență scânteietoare, un spirit *prime-sautier*, cum e în speță, ușor se înțelege de ce a fost cel mai fulgerător și mai temut polemist pe care l'am avut.

Aceia ce a izbutit să creeze el la noi, alurea se întreprinde de asociații de savanți. Și cu toate acestea... ce făcere împrejurul acestui nume și acestei opere! Ce îngrată memorie au une ori, și românii!

Acum câțiva ani, înainte de război, cu câtă durere n'am citit în ziare că percepția din Câmpina a fixat ziua de scoatere în vânzare cu toba a lucrurilor din casă pentru neplata dărilor către Stat și executorii testamentari, n'au suflat un cuvânt. Nu cunosc o mai mare rușina națională!

Nu trece multă vreme și tot în presă văd că se atrage atenția aceluiași executori, asupra faptului că se ruinează casa de la Câmpina și mormântul de la Belu și că nimeni din acei ce le-ar putea scăpa dela ruină și cărora li s'a oferit acest prilej, nu vrea să primească sarcina.

Destul de trist că a fost nevoe de atâta stăruință și alergătură ca să se îndure cineva să primească în dar ruine atât de scumpe, dar bine cel puțin că în forma aceasta s'a mai pronunțat cu acel prilej numele marelui cărturar așa de repede uitat cu toată incomparabila contribuție adusă neamului pe altarul Istoriei și al limbii.

Pentru mine însă uitarea aceasta n'a fost o surprindere: el n'a avut prieteni fiindcă n'a putut să mistue mediocritatea, i-a stat în gât și toată viața a biciuit-o nemilos. Pe capul cui a căzut ironia lui fină și n'a îndispus? Cine a încrucișat condeiul cu el și n'a eșit sângerat?

D'asia uria cucuvelele în fosta lui locuință, d'asia mormântul fi e părengă și d'asia nu se gă-

sește loc în țara asta pentru făptura lui cioplită sau turnată.

Vor fi fiind câțiva cari judecând că n'a fost puțin lucru să desăvârșești opera lăsată de el, cred că i s'ar fi convenit o comemorare, barem la Universitate, sau la Academie de pildă, dar nimeni nu îndrăznește să propună, fiindcă se poate ca o statuă lui Hașdeu să fie mai

vă neagră pe hârtie albă, pe care nimeni n'o cercetează, nimeni nu scutură praful ce de 12 ani de zile se tot așterne peste ea.

Știam bine că n'o să fie iertat nici după ce n'o mai fi, dar n'aș fi putut bănui atâta ură și dușmănie. Cunoșc izvodul micilor răutăți, dar de ce să fie vorba de partea de cusur din

Și numai fiindcă veni vorba de vremea când toți se lepădau de relieva de la Câmpina, mă bate gândul să le zic: „De ce să vă turburați sîesta? Lăsați totul așa cum se găsește! Lăsați-i casa ruină, păragină mormântul, prăfuită slova-i inedită, goale piețele publice de vreo amintire a chipului lui! N'ar nevoie de nimic; o prea mare ca să primească atenții și omagii postume pe târgulă și cu toate aparențele de milă și silă! Vremea o să-l nemurească așa cum n'au știut-o face oamenii!”

Vați așteptat de sigur să citez ceva din operă. E greu. Nu din reproducerea câtorva pagini, se poate judeca o operă atât de vastă și de variată. Ar trebui citat istoricul, lingvistul, filologul, arheologul, poetul, dramaturgul, polemistul, conferențiarul, ziaristul, folcloristul, patriotul, spiritistul, omul politic și sarcina asta cere vreme și pricepere peste puterile mele.

Bogdan Petriceicu Hașdeu, supraviețuind Iuliei Hașdeu, a rămas ultimul reprezentant al unui neam de eroi intelectuali, care a strălucit neîntrerupt în Istorie vreme de 300 de ani.

Strălucirea s'a stins la 25 August 1907 la 10 ceasuri dimineața.

Cel mai potrivit cuvânt pe piatra mormântului lui care e și al Iuliei, ar fi însuși cuvântul lui din fruntea poemei *Așteptând*:

*Din două aripi un avânt,
Din două sonuri un cuvânt,
Din rapsodii o epopee,
Ori unde-aș fi, ori unde-i ea,
Noi pururea vom scânteia
Ca una singură idee!*

Torbil

Zadarnic ai murit!...

*Zadarnic ai murit pe cruce,
Isuse, sfinte mucenic!
Și șapte vieți de-ai mai aduce
Și toate le-ai muri pe cruce
Noi tot n'am folosi nimic.*

*Căci răul prins-a rădăcină
În sufletele noastre miçi:
De pui altoiul în tulpină
Îl pui în darn — la rădăcină
Îl rod o mie de furnici.*

*De vrei să purifici grădina
De putregăul mîlenar,
În tîndări tu presă tulpina
Și smulge, arde rădăcina
Cu piatra iadului, cu var!...*

*Căci azi întreagă omenirea
Compusă e din egoiști;
Și n'ar putea să-i schimbe fi-
rea,*

*Și să-i aducă mîntuirea
Nici șaptezeci de mii de
Christi!*

I. Șarvary

TRANDAFIRI

DIN GRĂDINA LUI

SADI DIN ȘIRAZ

*Un rege dintr'o țară, fiind la strămătorare,
Făgădui la preoți că, dacă Dumnezeu
Va ajuta să scape din negrăitul greu,
Îi va cinsti cu daruri și plata va fi mare.*

*Iar Dumnezeu — se vede — a'ntins spre dânsul harul,
Ca'ngenuchiat vrășmașii de s'a crucit pământul,
Stăpânitorul, grabnic, și-a împlinit cuvântul,
Poruncă-a dat la sfetnici, ca să împartă darul.*

*— Umpleți de bogăție pe cei cu gândul sus!
Au ascultat slujbașii cu capete plecate,
S'au risipit pe urmă prin colțuri de cetate,
Și s'au întors spre seară, așa precum s'au dus.*

*Iar regele, văzându-i cu-avutul neclintit,
Le-a zis: Ce-mi dete cerul s'aud azi dela voi?
De ce mi-aduceți darul cu totul înapoi,
De ce nu săvârștră-ți precum v'am poruncit?*

*— Noi am făcut, stăpâne întocmai cum ne-ai spus,
— Acultă, prea mărite: Așa e cum grăești;
Dar bunul întru Domnul spunea: Mă ispitești;
Ia-ți darurile tale și cât mai grabnic du-te!*

*Cei ce primeau răsplata cu sufletul deschis,
Ne dovedeau prin asta că nu iubesc pe Domnul,
Și fi lăsăm, în suflet să-și prelungească somnul...*

Făcut-am, vezi, stăpâne, așa precum ne-ai zis.

Licsandru Delavăna

Din „*Ohlissetan*” (Grădina Trandafirilor)
a scriitorului persan *Edin Sadi* din Șiraz.

mult o ofensă decât un cult, memoriei lui, dacă gestul vine așa în silincie și nu pornește dintr'un îndemn generos și spontan.

E dureros, dar e așa.

Pentru câți nu s'au găsit plețe, bolovani de bronz și de marmură! Pentru stegarul cărturarilor noștri... cucuvelele de la Câmpina și păienjenii de la Belu!

Dar titanul gândirei românești, a lăsat ceva mai mult de cât o casă și dreptul la o statuă; a lăsat o semeșară de slo-

ficare om, chiar de geniu, și nu de opera lui cea trainică și de folos, care va rămâne cu sau fără statuă, cu sau fără pizna României întregi chiar, fiindcă e o operă care slujește și dincolo de hotarele țării și care strălucește peste capetele noastre.

A, dacă ar fi undeva de unde să poată vedea toată nepăsarea cu care i se cinstește memoria(?) Doamne, ce gest de tăioasă sarcasmă ar schița buza lui așa de lesne pornită în viață pe ironie și dispreț!

IN PIAZZA SAN MARCO

NOVELĂ

de CONST. NUTZESCU

Printre splendorile colonadelor din piața San Marco, într-un caleidoscop de reflexuri albăstrui în cari se sbat și se giugiulesc porumbițe înamorate, se reprezintă sub o liniște aparentă o mare scenă politică o mare transformare născătoare de revoltă.

Înalt, solemn, teapăn, aproape împietrit în siguranța respectului datorit persoanei lui sacre și inviolabile, heraldul citește, citește tare și apăsat, iar cuvintele lui grave răsună lugubru în atenția liniștită însă amenințătoare a a ceea ce mulțimi omenesti, care se înghesue, înfrigurată sub colonadă.

E tot poporul, poporul care cunoaște deja marea transformare ce se pregătește, marea prefacere violentă, pe care însă nu vrea să creadă încă cu putință, dar vrea să-i audă confirmarea din gura heraldului.

Toți ochii sunt întinși asupra lui, plini de lumini sălbatice, toți nervii sunt încordați și toate inimile palpită de indignare.

Însă heraldul nepăsător continuă să citească ordinul monstruos, deși își dă seama că fiecare cuvânt apăsător al lui aprinde o nouă scântee de ură în sufletul mulțimii.

Ordinul conține hotărârea marelui consiliu, din deliberarea căruia a eșit transformarea guvernului democratic în guvern oligarhic.

Poporul și nobilii mai mici, ca și burghezia, sunt de acum încolo înlăturați de la alegerile dogelui și a marelui consiliu, iar suveranitatea va fi numai privilegiul unui restrâns număr de familii aristocratice, ale căror nume sunt înscrise în marea carte de aur a republicei.

E o adevărată lovitură de stat o prefacere radicală a constituțiunii politice.

Puterea de stăpânire seculară a câtorva clase dominante nu cunoaște margini; ea întinde să facă din popor o mașină lucrătoare, fără conștiință și fără cugetare.

Da, însă poporul uneori se trezește din abrutizarea lui și când prefacerea trece dincolo de orice posibilitate de toleranță umană, atunci el se scutură și își proclamă dreptul într-o explozie de furie brută care se cheamă revoluție.

Așa se prezintă cazul acum. Pe când heraldul citește mesajul monstruos și ucigător de libertate, ura, furia, răzburarea, indignarea, toate aceste pasiuni externe, cari nu pot fi condamnate în masse, când acestea au generosul scop al unei justiții înalte, toate aceste pasiuni fierb în sufletul generos al poporului și trebuie forța eroică a unei datorii jurate, pentru a putea infrânge explozia violentă.

Acea datorie jurată e dato-

condusă marea luptă de război teptare...

...Și strânsi într'un mănunchiu compact, într'un mutism lugubru în care tremură amenințarea, conspiratorii ascultă citirea mesajului ucigător de libertate care inaugurează era unei teribile oligarhii.

Istoria ne arată că acea revendicare nu s'a putut îndeplini, că scopul conspirațiunii a fost trădat și pedepsit, că Baiamonte a trebuit să-și stărșească trista-i viață în exil.

Istoria ne arată toate acestea și înregistrează cauza, — trădarea josnică, ce se insinuiază în toate întreprinderile generoase, în toate manifestările înălțătoare.

Dar ce are a face?

din „TOATĂ LYRA“

V. HUGO

PRIMĂVARA

A revenit lumina, iubirea și delirul.

Sosit-a primăvara: Aprile cu zefirul

Și Malul tot în floare și lunie-arzător.

Pe margine de ape dorm plopii somnul lor;

Ca palmierii falnici se leagănă molatec,

Iar pasărea palpită în codrul singuratec.

Copacii sunt mări veseli știindu-se'mpreună,

Iși spun povești și firea întreagă e mai bună

De zorile de aur e ziua'nconunată.

Învăluit i-amurgul de-o dragoste curată.

Și-auzi ades în noapte, sub cerul liniștit,

Cum cântă fericirea în vastul infinit.

Gheorghe Munteanu

ria tăcerii, pe care și-au impus-o ca un drept sfânt atâtea suflete înlănțuite de nedreptăți până când revoluția nu va fi bine coaptă pentru izbucnire și nu își va fi întins pretutindeni firele misterioase și indestructibile.

Iată un om care apare înaintea mulțimei, într-o poză mândră și atentă, învăluit în toga lui.

E Baiamonte Tiepolo, interpretul poporului, apostolul drepturilor lui călcate în picioare, nobil prin suflet ca și prin nume, deși nu e înscris în marea carte de aur.

În el e marea speranță, marea forță, marea gândire directivă a poporului îngenuchiat și umilit.

Prin el și cu el va fi făcută revoluția, prin el și cu el va fi

Calea masselor nu se judecă după o singură cădere, ci după un complex de căderi și ridicări.

Nu mai astfel s'ar putea înțelege legea progresului și a evoluțiunii sociale.

Și apoi chiar în cădere e un element potențial de victorii viitoare.

Dacă s'a vărsat sânge, dacă s'au sacrificat martiri!

Ei bine, acel sânge va da roade și mai bune, va semăna ura, ura seculară care mână una împotriva alteia clasa spoliatoare și clasa spoliată.

Tiepolo învins, va veni Marino Falleri, va veni Assuna și atâți alții; lupta de clase la mari intervale se reînnoțește și se perpetuează în istorie, până când va răsări era fraternității și egalitatea bunului trai.

Viața nu e numai tragedie, ci e și comedie.

Ar fi o nenorocire dacă planul n'ar alterna cu râsul, dacă ura n'ar trăi împreună cu iubirea!

Atunci s'ar putea zice cu drept cuvânt că fericirea e o chimeră imposibilă!

Însă, spre bucuria omenirii, fericirea e o realitate delicioasă, cu toată părerea contrarie a lui Hartmann și Werther.

Iată tabloul: pe piață mulțimea care ascultă înfrigurată cuvântul heraldului; în aer porumbițe care zbor giugiulindu-se, inconștiente de drama omenescă, iar într'un colț depărtat al pieței, în năpoia unor coloane de mozaic o pereche fericită de tineri arzători ce-și dau mângâieri și zâmbete reciproce.

El e un Paj al dogelui, ea, cară apă la palatul Serenissimiei.

Ei se alintă fericiți sub un portic, când mulțimea, invadată într-o mută solemnitate de val omenesc acest loc minunat, creeat nu pentru ardele reprezentanții ale politice, ci pentru gloria soarelui, pentru idilele sufletesti, pentru sărbătorirea artei și a poeziei.

Amanții nu s'au turburat din cauza aceasta, ci au rămas să-și continue alintările și șoptele de îndrăgostire.

Pajul îi dă o lungă sărutare pe grumajii ea de marmură, ținând mult timp mâna avidă pe nuditatea sânelui înflorit, cald, palpitant; ea primește sărutarea cu o cutremurare voluptoasă, surâzând fericită, cu ochii languroși și pierduți...

...Și cei doi tineri amanți reprezintă nota luminoasă în aceea mulțime posomorâtă și clocotitoare.

O clipă au văzut și au simțit apropierea mulțimei, dar în clipa următoare nu i-au mai dat nici o atenție.

Ei trăesc numai pentru plăcerea de a se privi, de a se mângâia dulce cu ochii și cu gândul, de a se iubi în sfârșit.

Furtuna se deslănțue în preajma lor în mii de suflete ce gem, revolta generoasă arde în toate privirile.

Amanții nu știu nimic, nu aud nimic, învăluiti în dragostea lor, înălțați de ea într'un cer plin de lumină, de zâmbete, de căldură, de farmec infinit...

Pe ei li mișcă cu totul altceva decât chestiunile sociale și ura de clasă!

Fericiți, că pot ține vie flacăra sentimentului, a zburdăniciei, a idealului tinerec,

până chiar și în umbra năbușitoare a celor mai grozave drame ale vieții!

De aci poate rezulta o observație—în chip de morală dacă voți,—că în epocile celor mai mari tiranii și a celor mai enorme inegalități economice, a existat și va exista totdeauna o clasă de oameni care poate rămâne nepăsătoare față de soluțiunile tuturor problemelor sociale. 7. *clasa lacheilor*, a servitorilor, a oamenilor de casă, toată această biurocrație parazită—ca s'o numesc astfel—care e sigură de pâinea sa, trăind după urma celui mai tare și mai bogat.

Const. Nutțescu

SFADA

— Ia nu te mai bontășa atâta, creerule dragă... că dacă n'aș fi eu, care să aștern ale tale vise toate... ai rămâne nimic!... Astfel grăi mână către creerul, care în pâlălaia de lumină a lămpii înalte cu glob verde... trecea în revistă, bucuria simțită, că își terminase în fine opera de atâta timp începută!

— Așa e mână, adăose ochiul, dar dacă n'aș fi eu, care ca o pânză cinematografică, îi înfățișez — rând pe rând — toate impresiile zilei... ce ai așterne tu?

— Voi numai pe ale voastre le vedeți!... Scriași *condeiul*. — Dar dacă eu aș lipsi? Eu... semănătorul, care seamănă toate... ce-ai rămâne voi?... „Urma unui praf“ și nimic mai mult!

— Și tu... unde-ai semăna... dacă nu aș fi eu?... Eu câmpul neted și întins... de aș lipsi... ce ar mai fi de voi? se răzoi *hârtia*. — Nu dragii mei!... voi n'ați însemna nimic fără mine!... că numai eu străbat timpurile..., purtând din veac în veac *Nemurirea!*... Nu este așa, jupâne creer? Spune tu... nu am dreptate?...

— Așa este hârtie: voi toți aveți dreptate; dar vezi... trebuie să-mi recunoașteți și mie drepturile mele, căci: *condee și mâini se găsec destule...* iar când e vorba de hârtie slavă Domnului!... se fabrică în suluri kilometrice: pe câtă vreme... *creere*, care să aștearnă ceva de seamă, se găsec puține dragă!...

Și cu această *creerul*,... le închise gura lăudăroșilor săi tovarășii!...

C. V. Soare

DESPĂGUBIRI

ACELORA CARI AU RĂMAS
CU DEGETUL ÎN GURĂ

— Ce-i frate? Ce-i? strigă într-o dimineață coana Marița, speriată de sunetul goarnei, care urla sub fereastră de parcă se aprinsese târgul.

— Despăgubiri coană Marițo, îi răspunse gardistul, care da lămuriri la o droaie de curioși ce se luaseră lanț după el și cari îl ascultau cu gurile căscate, aproape nerăsuflând, ca pe un Apostol, care în loc de togă poartă o tunică groasă de postav, având pe la mâneci două galoane galbene și late... de sergent de stradă. Ridică din când în când câte o mână în sus ca să strălucească și mai bine galonul și cu degetul dus la gură, strigă cu neșă:

— Hm! Ce credeți d-voastră? Are să plătească firar-ar mama lor a dracului de nemți și țări care-a supt-o...

— Păi țato tot aci le-a supt-o? întrebă un gură cască?

— Dar unde?

Coana Marița cum auzi de „despăgubiri“, își puse repede o fustă pe dânsa — căci era numai în cămașă și chemând pe sergent, îi strigă într'un suflet.

— Ia ascultă Năică, tu știi mai bine — isplăcă-mi frate și mie, ce-i cu daraverile astea?

Năică își mai duse încă o dată galonul la nas și începu

— Coană Marițo matale ai fost frate negustoreasă?

— Am fost leică, vai de mine!... Ei!...

— Ai avut marfă în prăvălie?

— Ce stai să mai vorbești?

— Așaaa...! Acuma vine nemții și ț-i-o ia (adică marfa).

E, atunci cine este în drept să ț-i-o plătească, nu statu?

— Păi da cum...

— Ei! coană Marițo, d'găia ba'e toba acum, ca matale ai altul și altul, să faci *declarație de tot ce a dat la nemți*, ca pe urmă statu să-ți plătească până într'un ban.

— Așa da leică, zise coana Marița, acum m'am domerit.

— Ce ț-i-e doamne și omu. Eu... de, ca fomeie cu mintea mea a proastă... Și tocmai când gardistul vrea să plece, coana Marița, li strecură în buzunarul tunicii o hârtie de 25 de bani, zâmbind șiret:

— Ia Năică să bei și tu o țuică.

— Dice mai te superi coană Marițo, făcu Năică, pe când cu degetul vâră și mai mult hârtia în buzunar.

— Da, ia vezi maiică e ștam-pilată, că belaliu ăla de preceptor, a scos acum altă modă. Năică scoase încet hârtia din buzunar, dar când o văzu că-i numai da 25 de bani, o frânti cu putere pe pervazul ferestrei și zise înfuriat aruncând o căutătură spre galonul tunicii:

— Vai de mine coană Marițo, dar să poate să iau eu bani? Păi daia sânt pus aicea, frate? Coana Marița mai vru să mai zică ceva, dar Năică și eșise afară trântind așa de tare poarta, încât toți auditorii din drum, cari îl așteptau, nu mai îndrăzni să-l întrebe nimic.

Coana Marița cum rămase singură își zise: Te pomenesci că s'a supărat, că i-am dat numai 25 de bani?... da de unde? Năică-i băiat bun și apoi cât nu face azi 25 de bani... Lasă, lasă că-i știu eu păști-dăla poliție, până ia un ban... sunt dați dracului!...

Și zicând acestea, începu să se îmbrace ca să se ducă să-și ia și dânsa un... o... (cum dracul-i zice) și tot gândindu-se cum ț-i zice, ajunse la vecina Leanca.

— Ei, ce zici soro de treaba aia? o întrebă coana Marița.

— Dă despăgubiri, vrei să zici țată Marițo.

— Ei! da de alea, cum le zice, că am și uitat. Imi spuse Naie că întâi trebuie să le scrii pe o foaie și pe urmă să le duci la primărie. Barem d'ar fi foaia mai mare, soro, ca să am loc să mi le pui pe toate că doar știi câte am da pus.

— La drept vorbind, țată Marițo, matale nu ț-i-a luat nemții cine știe ce, că ai știut să le ascunzi.

— Cum nu mi-a luat, sări coana Marița, roșie ca un rac pe când buza de jos îi tremura iute de neșă.

Cum nu mi-a luat soro, cum nu mi-a luat? Da n'am avut hamuri, sleauri, ceapă varză n'am avut?

— Varză și ceapă da, dar hamuri nu.

— Am avut soro, o puțină întreagă de varză și era ca lămâia nu altceva. Când au venit „boanghenii“ ăja, veni le-ar numile să dea D-zeu, a început soro, să-mi asvârle varza cât colo, iar cu zeama să-și spele cismele. Păi, spune și tu, cât nu făcea acum o puțină cu varză ca a mea?

— Bine, dar ei socotesc marfa, cât prețuia înainte, nu acum.

— Eu o păstram până acum.

— Dar ce, ședeai?

— Ședeai soro, ședeai... Nu ști ce pivniță am eu?

— Și alta coană Marițo: nu știi că-ți trebuie martori?

— Cum martori? întrebă coana Marița, făcând ochii mari.

— Martori ca să jure...

— Imi găsec eu soro, zâmbi șiret și clipind ușor din buza de deasupra se dete la urechea Leanchi șoptindu-i:

„Pentru franci jură și dracu, soro.

— Nu jură coană Marițo.

— Nu fi toantă Leanco soro că pentru bani jură ori și cine... Aoleul dar cum îi zice la „ăla“ că iar uitai.

— Formular.

— Iaca mă duc să-mi cumpăr unu, numai d'ar da Dumnezeu să fie mai mare și când acestea coana Marița o luă mai mult alergând spre librărie. Când se întoarse înapoi cu vreo zece formulare cumpărate, alergă într'un suflet la vecina Leanca, roșie la față și dând din mâini îi strigă delă poartă.

— Vezi Leanco soro nu-ți spusei eu? Păi, i-auzi fason pă hoții ăia de jidani: cică nevasta lui Meher cum dracul-i zice, a pus la despăgubire, o sută de mii de franci. Și să nu mori? Păi, le-a luat lor nemții ceva? Ba încă le-a îndopat și pe ea și pe epile alea de fete, toată ziua numai cu marmeladă și pe gură și pe... (ia uite că era să fie ceva acum)... nas. Dar stai să vezi una și mai lată:

Ghiusberg a pus 150 de mii, cică i-a luat străchini. A avut el barem da 150 de franci în toată prăvălia lui? Pă urmă Iosif a pus vro sută de mii și el a câștigat două, Herman două și a câștigat cinci, așa au făcut toți, da-iași dracului să-i dau da spurcăți. Dar d-l... Ache cât crezi că a pus? zise coana Marița ducându-și mâna sub bărbie și holbând ochii cât putu de mari.

— Cât coană Marițo? întrebă Leanca.

— O juma dă milion, soro numai gănille.

— Nu mă 'nebuși.

— Să n'am parte de...

— Nu te mai jura țafu, că te crez.

— De soro, și tu mai ziceai să nu pui eu mai mult...

— Ba am să pui nu pă zece... (cum dracu-i zice?)

— Formulare.

— Ei! nu pă zece... ci pă douăzeci. Păi dacă ăștia care n'au dat nici un fir dă apă, pune saci cu bani, atuncea eu ca să mai zic cu morcovii și cu varza mea, care era galbenă ca lămâia... și..., nu putu să isprăvească de necaz, și mai roșie de cum venise, scaldată în nădușeli ce-i curgeau în șiroaie subțiri pe mâini și pe față, începu să fugă înapoi, murmurând printre dinți:

— Las' că-i fac eul varza mea!... Spurcații.

Când să intre pe poartă, se întâlni cu C-tin Tiganul care se uita cu ochi mirați la ea.

— Da' noțto coană Marito?

— Știi să scrii? îl întrebă coana Marița fără să-i răspundă.

— Nu știu, zău mănecate-asi. Că am făcut șapte ani în clasa I și când să intru într'a doua, s'a dărâmat școala.

— Ia ascultă măi Costică, ție ți-a luat nemții ceva?

Când auzi țiganul de nemți, începu să se vaite și să înșire toate lucrurile cari nu le-a a-

vut și pe cari i le luaseră tot nemții. Dar se răgândi:

— Adică ce să zic mănecate-asi: nu cam a avut ei ce să-mi ia mie.

— Nu fi prost măi țigane, și zi că ți-a luat ca să-ți plătească pe urmă și ție statul.

— Nu zău, imi plătește statul dacă spui?

— Îți plătește măi Costică până 'ntr'un ban.

— Păi atunci, zău mănecate-asi coană Marița, să fiu al dracului dacă n'am avut o pereche dă papuci dăla țafa Moșu și mi-a luat; am avut și io, ca rumânul pentru iară, două căpățâni de varză, de am avut o strachină spartă și P'ala mi-a luat-o.

— Păi, ce-ți spuneam eu? zise coana Marița.

— Aoleo! mănecate-asi: da pă socra-mea s'o pui?

— Tot nemții ți-a mănecat-o?

— Tot ei mănecate-asi, mi-a mănecat-o friptă.

— Scrii-o atunci Costică, că ți-o plătește statul.

— Trebuie să mi-o plătească gras, coană Marița, că soacră-mea era „barosană” rău, zău, cam ca d-la așa, zise Costică vesel și plecă ca să-și cumpere și el un... cum dracu-i zice?

— Ormular! strigă după el coana Marița și intră în casă ca să-și scrie putina cu varză.

Ghiță Urziceanu

Mi-aduc aminte... atunci l'am întâlnit. Venea spre mine, călcând ușor pe frunzele ofilite, zvârlite în drum de vânt. Pe fruntea lui, o rază răzleață de soare țesea o cunună de lumină și în ochii lui erau adunate toate cântecile, toate dorurile, toate visele. Era așa de frumos, că și luceterii din cer de ciudă ar fi pălit. Părul lui era mai negru ca noaptea și fata lui mai albă ca ziua.

Mi-aduc aminte... nu l'am întrebat de unde-i, nici unde se duce. Simțeam că o putere necunoscută se juca cu noi în clipa aceea. Aveam în mână câteva flori, le-am sărutat, apoi i le-am aruncat la picioare.

Încet, soarele se nelina spre apus și stolurile călătoare periseră în ceața depărtării. Și în amurgul care se arpopia, sub ploaia frunzelor ofilite ce cădeau fosnind în jurul nostru, pe buzele-mi arse de prea multă așteptare, depuse întâia sărutare. Cea dintâi și cea de pe urmă. Sărutul lui era mai dulce ca mierea și brațele lui mai mângâioase ca adierea parfumată a zefirului, apoi a plecat... nu l'am întrebat unde.

O floare de iubire, culeasă în preajma toamnei, un vis, un dor rălăcit, căzut din brațele amorului care fugea.

Mi-aduc aminte... îl priveam ducându-se fără să întoarcă capul. O frunză uscată, adusă de vânt, imi căzu pe sân. „Ce-ți mai faci pluzii, părea că-mi spune ea, nu vezi ce rămâne din toate? Un pumn de scrum, pe care vântul îl imprăstie”.

Un mormânt răsara în urma oricărui vis... „El dispăruse în amurgul care se lăsase și umbre amenințătoare întuneceau vecinătatea zării. Nu-i mult de atunci... Acum, în noaptea asta pustie, simt par'că pe buze sărutul aceluia, care n' treacă, odată de mult, m'a cuprins...”

Nu știu de sufer ori nu, dar simt cum ceva greu, covârșitor de greu, imi apăsă sufletul mi-l zdrobește, mă omoară. Ceva fierbinte mi-a picat pe mână...

O lacrimă. De ce plâng? Nu știu. Poți întreba zefirul de ce adie? Pasărea de ce cântă?

Afară picurii cad mai repezi și fulgerile din cer în ce mai dese, sfâșie mantia nopții.

Cineva imi bate par'că n' ume și un glas slab imi spune: „Primește-mă înăuntru. Afară-i pustiu și noapte și fulgere și ploaie...”

Primește-mă înăuntru.

Turburată deschidei ușa, și în fața-mi, albă, apăru o copilă. Flori albe avea în părul și n' brațe.

— „De ce te uipi micuțo? Nu mai mă cunoști? Eu sunt ce-ai fost odată. Sunt sufletu-ți tânăr, încărcat de doruri și iluzii, sufletu-ți încrezător cu care ai intrat voioasă în lume și viață.

De ce m'ai izgonit? Vezi florile astea albe? Sunt visurile țafu blânde, curate și neînchăruit de frumoase. De ce le-ai aruncat? Ia-le iar, să-ți lumineze sufletul și mintea. Și să mergi iar, pe drumul ție din vise și dorinți, ca atunci de mult, când mă pur-

MAMA

Lumină slabă de făclie

Să stingă încet, pe-un colț de masă,

La chip de Crist cu fata trasă
Să nchind-o inimă pustie:

„Indură-te de ei stăpâne
Și mi-l păzește de orice rău,
Sunt mamă, e copilul meu
Și a plecat în țări streine”.

Și e târziu și lună nu-i
In vatră jarul tot s'a stins,
S'a adormit d'atâta plâns
La sân strângând cămașa lui.

Cornelia N. N. Popescu-Lunga

țai cu tine. Nu vezi cât de pustiu și trist ție sufletul din care m'ai izgonit? Primește-mă și redă-i nevinovăția și încrederea oarbă în tot ce te înconjoară și n' viitor. Plângeam zvârlită departe de tine, când o șoptă adusă de vânt, mi-a spus că la fel cu mine, plângi și tu, rălăcită în lume și viață.

Și atunci am alergat, am înfruntat furtuna nopții și cu brațele încărcate de visele-ți duioase am venit să-ți aduc mângâierea și comoara neprețuită pe care ai azvârlit-o.

Afară ploaia cădea ne ntrerupt, tunetele zguduiau văzduhul și n' odăita mică și pustie, eu ascultam șoptele sufletului meu zdrobit. Să reiau iarăși visele-mi albe de altă dată, plănuiresc mele himeric de frumoase, să readuc primăvara în toamna pustie și rece a sufletului meu de acum?

Ce-ar mai putea să reaprindă cenușa iluziilor moarte, cum să-și mai ia zborul, spre culmile visate și n'trevăzute altă dată, pasărea cu aripele frânte?

IN NOAPTE

POEM IN PROZĂ

de LUCIA ȘERBĂNESCU

Sunt singură. Afară e noaptea și n' juru-mi liniște adâncă.

Pălănd ușor lampa arde și prin colțuri, razele-i slabe de lumină se luptă cu întunericul. Sunt singură... aud par'că șoapta tăcerii care mă înconjoară. De afară, picurii de ploaie imi izbesc în geam și fulgerile, ca sulite de vâpae, sfâșie bezna nopții! Câte un bubuț năprasnic răsună în urma lor pierzându-se apoi încet, în golul depărtării.

Un gând, mereu același, nu imi dă pace... Un gând de dor ce sboară departe, departe... și care mă nvalue toată într'o mreață de visări.

Una câte una, amintirile imi picură în minte, și retrădesc fiecare clipă din trecut. Mi-aduc aminte... Era o zi de toamnă caldă și liniștită.

Un cer cu seninul mai curat ca cel din ochii copiilor și din el, căzând ca o ploaie peste toate, scânteiele de aur ale soarelui tomatic. Ca niște pete negre pe azurul curat, stoluri de păsări se duceau departe, spre alte zări de apururi senine. Se duceau acolo, unde soarele n' vezi e acolas, acolo unde cântecile de iubire nu se sting nici odată, acolo unde florile și zefirii, în eternă primăvară, etern se îndrăgesc. În urma lor rămânea ceva gol, pustiu...

Plecau nopțile senine, șoptele de dor, speranțele nebu-

ne. Mi-aduc aminte... le priveam pierind în depărtarea albastră și nu știu de ce nu simțeam nici un regret. Știam doar că peste puțin se vor întoarce iar, ca iar să plece...

Tu, în care-i intrat tot trecutul meu curat, de-aș lua florile ce mi le dai, toate s'ar ofili. Vrei să te omor a doua oară, primindu-te în sufletu-mi, din care încă odată viața te-a izgonit? Du-te... iute, iute că plâng. Și plânsul are mângâierea lui. Atâtea dureri, atâtea fericiri trec pe lângă noi și toate sunt la fel. Plângi de fericire și râzi de durere. Câte hoțote de râs nu sunt mai jalnice ca cele de plâns. În câte priviri rătăcite nu vezi răsând cumplit, durerea. Fericirea unuia, e durerea altuia... și eu cere un sacrificiu, o victimă, o moarte. Zilele se scurg regulat, ducând cu ele cântecele și plân-

să nu mai mă reintorc nici odată?

— Nu, nici odată.

M'ai perdut pentru totdeauna?

Pentru totdeauna!

Încet, încet pieri... afară furtuna se potolise, ploaia nu mai cădea și din loc în loc, de după norii care fugeau, luna își arată fața-i albă și mirată.

Lampa mică s'a stins și în umbra odăii, o rază strecurându-se, cerne scântai de lumină.

M'alință roza argintie pe frunte, pe păr, pe ochi, m'alință c'o mână blândă de mamă. Mângâierea ei mă nșioară și pleoapele-mi închise nu mai pot reține lacrimile care-mi udă obrazii.

Vedeam parcă, sburând pe o rază argintie, sburând pentru totdeauna, umbra luminoasă zmulă din sufletul meu.

Sbura ca să nu se mai întoarcă nici odată, pierdută pentru totdeauna.

Lucia Serbănescu

NOAPTE SENINĂ

Colțul perdelelor e dat ușor înlături și luna sfioasă își strecoară o rază în cameră.

O femeie tânără și frumoasă, se apleacă puțin, privind dunga bălăie ce se desenează pornind de la fereastră și merge până când, pe covorul de jos, se pierde într'o nuanță ne-lămurită.

Ochii îi rămân proniți pe un petec alb de hârtie. Ce să fi-oare? Curioasă îl ridică. A, da, e o scrisoare primită azi dimineață de la un tânăr. Și acestuia îi scria că de felul lui tânăr nu va putea ajunge nici odată să-i spună iubirea ce-o are pentru ea: că în fiecare seară, mai ales acum de când e lună, el vine și se plimbă pe sub pomii de lângă casă, și că în sfârșit ar fi atât de fericit dacă o ar putea cunoaște într'o asemenea seară. Mai scria apoi încheind scrisoarea ca ea să nu fie așa de rea și să-i bată joc de iubirea lui.

Trebuie să fie nebun, cine-l pune să mă iubească, își zice ea desfăcându-și bluza la piept și acele din păr. Părul despletindu-se îi căzu în valuri pe umeri.

Rămâne o clipă gânditoare, apoi se lasă pe un scaun privind în gol. Ii vine în minte imaginea chipului acelui tânăr. Nu e așa urât; ba e chiar dragut.

Încet, încet pe urmă i se desfășoară înainte vremea de altădată, când era copilă și când tot așa o chema unul — un copil cu părul negru ca pana corbului, ah, și avea niște ochi așa de adânci! — și cum ea împișă de o patimă și-a dat drumul cu totul în brațele lui.

Ca un suav mijos pierdut într'o noapte ideală îi vin în memoria acele clipe de fericire îngropate în lacomul mormânt al trecutului. Un dor

după acea vreme pierdută o prinse.

O, dar afară e așa de frumos! Luna strălucește în toată splendoarea ei și tu ființă dragălașă de ce nu ieși s'o vezi? Acum când trebuie să vezi cu totul altfel viața, când trebuie să mai iubești încă, când un tânăr cuprins d'un dor nebun, te cheamă să simți plăcerea sublimă a îmbrățișării, tu de ce stai înăuntru?

Să fi venit oare?!

E, dar așa într'o doară, ieși puțin să vezi dacă el a venit. Nu face nimic, te vei plimba puțin, te vei încanta de măreția nopții senină și liniștită și vei sorbi o clipă senzația de necunoscut...

Și așa cu părul despletit, cu sâni fragezi desveliti ea a eșit afară. O vreme rămâne în urmărită, lumina lunii o acoperă într'o manta argintie. Vârful sânilor par doi boboci mici de trandafiri fixați pe pielea de-o albeață scilpitoare.

Sade și privește...

La umbra unui copac bătrân, tânărul care pare că observase mișcarea perdelei, când o vede așa rămâne nimit. Un tremur ușor îl face să se lipească tot mai strâns de copac. Nu are îndrăzneală să se apropie. Ea face câțiva pași înainte și iarăși sade locului. De ce nu vine și acum?! Ce fel sunt și bărbații!

Părerii de rău o prind acum cu tot dinadinsul și sbuciu-mată păsește ea o arătare spre usa de unde a eșit, dispărând înăuntru.

El răzimat de copac își prornește privirea pierdută spre usa dusmană ce-a înghițit un vis abia născut și pierdut în liniștea serei cu lună.

Petrică Gh. Budești.

În nopți cu lună

lui Petrică M. M.

Când în nopțile cu lună
Pe acele nșiorite
Îmi port pașii în visare
Chipul tău îl văd, iubite.

Îl văd trist, cuprins de jale
Stins de doru — acelei clipe
De iubire pătimăse

Ce doreai să se nșiripe.

Nu mai văd în ochi-ți viața
Și pe buze nu-ți mai sboard
Acel zâmbet ce și-acuma
Amintindu mi mă nșioară.

Stins e tot, răceala morței
Ți-a nșgețat pe veci privirea
Ce cu greu, când cerc adesea
Pot să-ți înțeleg iubirea.

Tu nu m'ai iubit ca alții
Cum se iubește-o femeie
Pentru tine, am fost, știu bine
Chiar mai mult decât o zee.

De accia, când pe-ate
Mă tot plimb în nopți cu lună
Râd și plâng, te văd și tremur
De-ai credea că-s o nebună

Cânt și plâng, mă sbat și
[tremur.]

De pe mine ași rupe toate.
Cât nași da să-mi fi alături
Când tu ești așa departe...

Și-apoi tac, tac ca mormântul
Așteptând clipa de veci,
Ce n'azi da, a tale brate
După gât-mi să te treci.

Dați târziu! A sorții lege
O'nșeleg și mă nșior.
Închid pleoapa, chipu-ți patid
Se ascunde după-un nor.

Annie Mihăilescu-Meteor

NEMURIREA

Se nșuibă nebulia 'n mine
Și timpul trece și mă fură
Pe-aripa ei mă duce moartea
Și popi-mi cântă din scripturi

Mă poartă 'n coarne Necuratul
Și alergând mă duce 'n Iad
La Stix mă văd ajuns acum
Și oclăcesc într'al lui vad.

Noroi de mine se lipeste
Și-un duh spurcat în gât
mă neacă

M'agăț cu mâna de răchite
Dar ele-s tari și nu se pleacă.

Privesc în sus și nu văd cerul,
Căci ochii nu mai au lumină.
Au lumea 'n întuneric doarmă?

Ești un nebun, vântul suspină.

Nebun!... aceasta e răsplata
A unei vieți de cugetare.

Să te gândești la Nemurire?

Se pune această întrebare.

P. Mihăilescu-Meteor

RĂMAI

Vrei să te duci? O! nu, rămâi
Căci ce-am să fac când vei plecar
Cum am să'ngrop trecutul drag
Și să te uit cum voi putea?

În seile pustii și reci
Pe cine vrei să mai aștept
Și gura cui s'o mai sdrut
Și să-ți adorm duios la piept?

Vrei să te duci? O! nu, rămâi
Tu ești întreaga lume — a mea,
Trecutul drag cum să-ți îngrop
Și să te uit cum voi putea?

Aneta Dimitriu-Tepeș

sul nostru, după cum soarele revărsă egală lumină pentru cei fericiți ca și pentru cei nenorociți. Spre cerul albastru, nu se naltă deopotrivă privirile stinse de veghe și plâns, ca și cele strălucitoare de mulțumire?

Glasul clopotului de aramă, nu cântă deopotrivă pentru cei care fericiți vor face drumul soartei împreună, ca și pentru ferioara care ruptă de pe ramul vieții înainte de vreme, se duce să-și continue visul în întunericul mormântului? Toate vin, toate trec, toate se sting.

Nimic nu rămâne. Nici lacrimi, nici bucurie nu lasă urme...

Toate sunt șterse de vremea care adună și dăruie totu. Sfârșitul e același pentru toți.

Un punm de pământ așteaptă pe cei sătui ca și pe cei flămânzi. Încet, pe nesimțite uitarea cade peste toate, le învâluie pe toate.

Du-te dar... Ce-a fost odată, nu poate să mai fie. Ce e mort, nu poate să mai renvie.

Cu ochii plini de lacrimi, umbra luminoasă îmi zise: Și

FRAGMENT

„Și urlă câmpia... de-al luptei
prăpăd
Siretu se sbate 'ntre maluri;
Pe undele-i repezi cadavre se
văd
Cum trec mânăle de voluri...

Și bubur tunul gemând cu
amar
In zare ecoul trist plânge...
Pe cerul de fumuri mici stele
răsar.
Mici stele roșii de sânge.

Dușmanii se-avau spre-al
mortei furnul
Prăpastia urei i-adâncea.
Și vin cu vârtejul... după val.
Se șfarmă de-o jalnică stâncă,

De stâncă acelor cu brațele țari
— Oștire din greu încercată—
...Infrânși sunt de-acuma...
Germani și Maghiari...
Oh!... Doamne Moldova-i scâ-
pată...

Oh. Florescu-Țăranu

RESEMNARE

Eu te-am văzut în serile cu
lună,
Pe fruntea ta cu-a razelor
cunună;
Eu te-am văzut așa de visă-
toare,
Pe chipul tău c'o nobilă pa-
loare;
Și prins am fost într'un sub-
lim extaz!...

Eu te-am pândit sub pomul
din grădină,
Și tremuram ca hoțul prins
în vină;
Cum te așteptam înfrigurat
să-mi vii,
Pitit în florile la care fui;
Și tot plângeam amaruc de
necaz!...

Târziu de tot simți ușorii
pași,
Simți adânc parfumul care-l
lași:
In urma ta frumoasa mea
tubită;
Erea să cad coprins ca de-o
ispită;
Să-ți es în cale înmărmurit de
dor!

Dar pași greoi în urmă-ți auzii,
De teama lor atunci îngâl-
benii;
Văzui că-l așteptai nerăbdă-
toare:
Pe „el”, pe „el” în mândrele-ți
răzoare;
Văzui îndurerat al tău amor!

Oh... vă văzui în dulce îmbră-
țisare,
Și inima-mi bătea alături de
tare;
Oh... v'am văzut în serile cu
lună,
Cât de frumos mergeați voi
împreună:
Ereați perechea fără asemă-
nare!...

Și-atunci un altul a vorbit în
mine;
Eu n'am mai plâns cu inima
'n suspine;
Și n'am avut nici cel mai mic
necaz;
V'am admirat înfiorat d'ex-
taz:
Erea sublăma vieții resem-
nare!...

I. Ștefănescu

EPIGRAME

COADA

Mai de demult, când eu mai
fost nemți în țară, a rămas ni-
cătoarea: „pe vremea nemților
cu coadă”. De-a doua venire,
se-a rămas „coada dela pâine”
respectată cu sfîntenie și azi.

Era o vreme, nu recentă,
A nemților cu coadă zisă,
Acum zicala e prescriasă
Căci coada neamțului 'i curentă

VARIANTĂ

Măncam nainte corn, franzela
Și jimblă fără de cartelă;
Acuma tronc, altă iscoadă:
Să ne mîncăm pâinea cu coadă!

Torbil

FILE DE DRAGOSTE...

Pentru Lenuș D...

E toamnă azi... și plouă ca prin sită
Și uneori par'că să plâng îmi vine:
Pe unde-ți porți filnța obosită?
Te mai gîndești din când în când la mine?...

Că vezi atîta cale ne desparte
Mă'năbușe singurătatea rece
Să umblu-ași vrea, să rătăcesc departe
Când vremea-atît de-apăsătoare treee...

Cu ce-aș putea să-mi alung urâtul
Când mă frămîntă aducerile-aminte?
Ultare-aș vrea să-mi dea acuma scutul...

Mă văd tronând pe-o lume de ruine,
Și două umbre-mi trec pe dinainte:
Mi-e dor acum de mama și de tine...

* * *

Prieteni dragi să facem o beție!
Ca'ntotdeauna în funduri de pahare
Și'n cântec de nebună veselle
Găsești aleanul zilelor amare...

Să bem și vă voi spune o poveste
Iubesc o fată — asta mă apasă —
O fată care poate nu mai este.
Și m'a cuprins un dor nebun de casă...

Și draga mea și mama'mi sunt departe
Astăzi în via uitavol pe'ndelete
Să storc atîtea lacrimi deșarte...

Că ce-ar putea de mine să rămână?
Eu plîng nebun de dorul unei fete
Și pentru mine plînge o bătrână...

Sterian Th. Dobrescu

+ VESELE +

PANORAMA

Coboară luna...
Mahalaua e plină de noroi;
De zgomote de piculină
Și de copii ce umblă goi
Zoica, iese cu francezu
Și-mi dă ochiade sub fereastră
Zadarnic eu fac pe chinezu
Cu ochii fixi privesc o astră
Se ogîndesc în lacuri stele
Și apa lor murdără
Resfrînge 'n geamuri parfu-
mate

Lumina, strănie, bizară
Vecinele ies pe 'ndelete
Să tragă număr la floșnetă
In zăre, stau turnuri cochete
Cu 'nfățisări de minaretă...
Pe fața lor orientală
E un amestec de pomadă
Cu câte-un cățeluș în poală
Vecinele fac promenadă
Și pe la ora 10 — un fante
Apare îmbrăcat de gală
Și 'n gesturi largi și elegante
Să plimbă cu o orientală.
Iar macrimul de sacrificiu
Ce face el — pentru iubită
E la un cinema s'o ducă
Și s'o trateze cu o clătită.

Henry V. Găbunea

MAMEI

Sunt străin și simt pustiu în
jurul meu!

Inima mi-e adânc rănită
de durere, de când tu, scumpă
mamă, ai plecat și m'ai lăsat:
te-ai dus în lumea vecinicii,
loc tainic de odihnă!

Aș vrea să fiu la mormân-
tu-ți unde te odihnești de-a pu-
ruri în pace, să-ți aduc flori,
să ingenunchi, să sărut piatra
funerară, să-mi aduc aminte
de trecut, să fac litanii și să
te cer lui Dumnezeu, să fim
iarăși împreună!

Aș vrea să fiu lângă tine, să
simt farmecul mîngăierii, să
m'alinți la sânu-ți c'altădată,
c'atunci când alergam cu ca-
pul gol, când veneam acasă o-
bosit și adorneam în poală
sau pe brațele tale: leagănul
copilăriei mele!

Ge inimă bună aveai!

Când ai murit și te-am văzut
într' flori și faclă, atunci, re-
tras într'un colț, te priveam
neîmămurit și așteptam să te
scol, neputînd să dau creză-
mînt ochilor că, în adevăr,
ești moartă.

E mult d'atunci!

Azi singura-mi consolare, în
clipe de obîdă, când mi-aduc
aminte de tine și când imagi-

nea-ți blândă reapare în lumina amintirii, e să reiau scrisorile ce le păstrez din vremurile când eram departe, în internat, la școală și, cu ochii împăienjenți de lacrimi, să le recitesc una câte una...

Scrisorile trimise de tine, dragă mamă, îmi sunt scumpe pentru că dușoșia lor îmi arată de ce comoară este de mult lipsită inima mea, iar poveștile tale îmi sunt și azi călăuză în labirintul vieții!

Nimeni nu poate să înlocuiască iubirea ta!

Tu dormi departe, în pământ străin, departe de pământul țării mele!

În durerea ce mă chinuște, n'am nici mângâierea că într-o zi, când n'oiu mai fi, mormântul meu să fie aproape de al tău, pentru ca vecinicia să ne amestece rămășițele, și să ne piardă în infinit...

G. T. Niculescu-Varone

NE ÎNTĂLNIRĂM

Ne 'ntălnirăm la răspântii
S'ai venit pe drumul meu,
Deși poate și-ai dat seamă
Că e lung și că e greu.

L'am trecut de jumătate...
Pentru tine-i tot mai greu...
De socoți mai mergi înainte,
Sau arată-mi drumul tău.

Dacă și atunci, alături,
Ți va pare încă greu,
Lasă-mă să-mi văd de cale
Singură, pe drumul meu.

Adela P.

REVEDERE

— SONET —

Priveag măntorc prin locurile-
[acele
In care-ai dat copil fără de vînd,
Cu inima de fericire plină
Priviam așa de 'ncrezător spre
[stele.

Căsuța noastră mică și senină
Cu streșinile pline de zorele,
Alb adăpost al visurilor mele,
In gând te ved 'ndîndu-le 'n
[lumină.

Dar casa ni-e aproape 'dărâmată
Livada-i tristă, fără nici o floare,
Zorele nu-s pe strășina plecată.

Și totul căd 'de 'mbătrânit îmi
[pare!
Tu mamă doar rămas-ai
[neschimbată,
La fel de blîndă și de iubitoare.

Av. G. Hatmanu

MELANCOLIE

Când focul din cămin
Aruncă pe poșoa
Refleze sîngerînde,
Clăpitele de spleen
Pătrund în mîntea mea
Seloase și flămînde.

Prin geam tăcut, pătrunde
Argintul fin de lund,
Topindu-se 'n jărălic
Pe când, în locul unde
Privirile-mi s'adună,
Nasc umbre 'n dans sălbatic.

Din lini ce se leagă
'Se-aprinde și scîntee
O cadă luminoasă,
In care, „ea" întreagă,
Se 'nceagă eteree
Fierbinte și frumoasă.

Sebastian Chiule

Pierduți sub Inverzita boltă

Pierduți sub inverzita boltă
De ramuri îmbălsămate,
Am stat, robiți de duioșie,
Ore vecinic neuitate

In jur plutea sfios mireasma
De flori de tei și fân coriș;
Prin crengi se furiga o rasă
A soarelui în asfințit.

Și păsărelele vioace,
In cor de blânde ciripiri,
Slăvea, cu noi, fiorul dulce
Și sfânt al tainicei iubiri

Ce'n vraja ei amețitoare
Ne ținea strâns tîlnăușii,
Răpiți de farmecul visărei
De fericire 'nmărmuriți...

In ziua ceia neuitată,
Sub boltă telului cel sfânt,
A noastre suflete legat-au
Iubirea lor pîn' la mormânt...

St. Geo-Georg

JOCURI DISTRACTIVE

7. REBUS

de I. Scărlătescu

8. ȘARADĂ

de Cleo Polizu

Șarada mea nu e ușoară
Un aparat, pe care omul zboară
Inversat citit
Sunt popor vestit
Rog aveți răbdare
Și dațile deslegare.

9. PROBLEMĂ

de C. Nedeleșcu-Zlotești

Doi tați și doi fii mănăncă împreună,
Îi s'au servit 4 porumbel,
Fiecare la câte unul. Mîncarea sfîrșită,
Mai rămăne un porumbel. Pentru ce?

10. JOC TRIUNGHULAR

de D-na Lia Scărlătescu

■ ■ ■ ■ ■ militar străin
■ ■ ■ ■ ■ în via
■ ■ ■ ■ ■ la joc
■ ■ la croitorie
■ Vertical
■ aceleși consoană

11. ȘARADĂ

de Ionescu N. Dumitru

Prima parte e un nume
Care la femei se pune
Partea doua e-o clădire
Ce la Romani era'n vechime
Partea treia de-i cătată
Prin vocale e aflată
Tot cuvântul întregit
In biserică-l găsit.

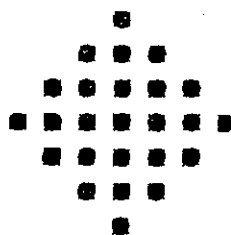
12. ÎNTREBARE

de Th. O. Toșel

Care e piatra cu două voci?

13. JOC ÎN ROMB

de C. Nedeleșcu-Zlotești

Capul unui faraon; Râu marginește
Obiceli supărător, dăruos te chinuște
De departe ascultă cum glasul de muzică
În parc face ggomot, larmă diabolică
O plantă agățătoare, la tropic în pădure
Epocă în care ani se număre iară oprire
În fine mai lesne fragment dînr'o piatră
S'au terminologia cuvîntului tătă.

Primjrn din partea colaboratorului nostru d. George Balculescu din R-Sărat o întămpinare prin care reclămă dreptul de paternitate asupra poeziei intitulată 15 August 1916 pe care noi am primit-o prin poștă semnată George P. Popescu-Rariște și am publicat-o cu oarecari modificări în numărul 20.

D. G. Popescu-Rariște are cuvântul. Adresa d-lui Balculescu este Rubla, R-Sărat.

CREMA-PUDRA

SĂPUN

FLOORA